

Cuadro 1.-NUMERO DE PERSONAS QUE RECIBEN ASISTENCIA SOCIAL EN LOS PAÍSES DE LA C.E.E.
(1970-1986)

	1970-74	1975-78	1979-82	1983-86	% aumento total
BÉLGICA					
(a) RSM Destinatarios	-	9.436 (1976)	25.135 (1981)	43.774 (1986)	+ 363 %
(b) GIE Destinatarios		71.875 (1975)	62.757 (1980)	80.294 (1986)	+11,7 %
DINAMARCA (Familias)	150.689 (1972)	236.116 (1977)	289.512 (1980)	300.816 (1983)	+ 99,6 %
FRANCIA					
(a) FNS Destinatarios	2.300.000 (1970)	-	66.500 (1981)	1.800.000 (1983)	- 22 %
(b) API Destinatarios				108.000 (1985)	+ 63 %
ALEMANIA (Hogares)	424.134 (1970)	716.813 (1978)	—	1.168.208 (1985)	+ 175 %
IRLANDA					
(Destinatarios)	401.700 (1970)	531.500 (1976)	616.300 (1982)	724.100 (1985)	+ 80 %
(Beneficiarios)	719.100 (1971)	978.500 (1976)	1.110.900 (1982)	1.318.200 (1985)	+ 83 %
PAÍSES BAJOS	299.000 (1970)	—	384.000 (1980)	606.000 (1985)	+ 102 %
REINO UNIDO (Familias)			2.590.000 (1979)	3.640.000 (1983)	+ 40,5 %

Notas:

BÉLGICA: El "Right to a Subsistence Minimun" (RSM) [Derecho al Subsidio Mínimo]: se trata de un subsidio que reciben ciertas personas como complemento a sus ingresos personales o provenientes de pensiones por estar en paro, por enfermedad o por jubilación. El "Guaranteed Income Scheme"(GIE) [Plan de Ingresos Garantizados] es un subsidio destinado a los ancianos que no tienen un seguro obligatorio y que tienen pensiones limitadas. Las cifras no incluyen los destinatarios que reciben ayuda de la asistencia social a nivel local.

FRANCIA: FNS: Si los ingresos de un pensionista están por debajo de un determinado nivel (o si no recibe remuneración alguna), el "Fonds National de Solidante" (Fondo Nacional de Solidaridad) proporciona una ayuda a los mayores de 65 años o de 60 años si no pueden trabajar por causa de invalidez.

API: La "Allocation de parent isolé" (Subsidio para padre o madre "aislado") proporciona un ingreso mínimo a aquel padre o madre que tiene a su cargo, él solo, un hijo o más, de tres o menos años, así como para las mujeres embarazadas que hayan sido abandonadas.

IRLANDA: Los beneficiarios son tanto los destinatarios como las personas dependientes (cónyuges e hijos).

REINO UNIDO: Las familias que reciben una ayuda suplementaria.

DINAMARCA, ALEMANIA y PAÍSES BAJOS: Las cifras se refieren a la asistencia social administrada a nivel local.

Juan Martin Alegría

MAISONDIEU, J.: "Communication faite au 2éme Congrès Francophone sur 'Les droits de l'homme age' á Lyon, les 14 et 15 avril 1989". *Années-Documents Cleirpa*, n.º 197, 1989, págs. 1-4.

EROEZ ARTA IZAN BEHAR?

Erotasuna ezin sendatuzko gaixotasunatzat hartzetik abiatuz gero, badirudi ez da-goela unerik "artatzeaz" hitzegiteko, aldez aurretik definizioa berrikusten ez badugu. Honek arazo larriak azalereziko dizkigu, artikulua honetan argibide ematen saiatu garelarik.

- Kolektibo mediko-sozialak prest daude ero eta erotasunetik jarrerak aldatzeko, eta zainketa-politika eragilerako beharrezko diren baliabideak ezartzeko?
- Eroak, baimena emateko gai ez izanik, desiratzen al dute beraiez arta izatea?
- Zainketaren beharra frogatuzat emanez gero, zer-nolakoa izan behar du? hiltzekoei laguntza edo ta beraien suspertzerainokoa izango da?

Hauexek dira besteak beste artikuluko honetan garatzen diren ideiak.

Arta, ardura izan behar da eroez? Begibistan, gisagabekeria hutsa gerta daiteke galdera hau zeren jakina baita "osasuna" XX. mendeko gizakiaren lorpen baliotsua izan dela oso; higuigarri ere gerta dakiguke bestalde, bere formulapenak dakarren "bukaerazko soluziobide" —usaina dela medio. Ezin baztertu dugun arazoa dugu hau ordea, ez baita ergelkeria, lazgarria baizik. Adinekoaren eskubideek azaleratzen duten problematikari emandako erantzuna garrantzi handikoa azalduko zaigu, ez ekonomikoki ekar ditzakeen ondorioen arabera, baizik eta bere adiera etikoari begira.

Osasunari dagokiolarik, bizitzaren azken hilabeteak gogaikarriak gertatzen dira. Bainan ezin dezakegu pentsatu horregatik, ez une batez ere, bizitzaren bukaeraldia laburtu behar dela "ekonomiak" egiteko. Zoritxarrez, dignitatean hiltzeko eskubidea aitzakiaz edota ankerkeria terapeutikoaren errefusatzea dela eta, adinekoek behar duten artari uko egiten diote batzuek, inoiz gairitu beharko ez liratekeen mugak zeharkatuz. Horrelako jarrekin funtsezkoena izkutatzen dute, bizitzeko eskubidea, hain zuzen ere.

Eskubide hau beteko ote den kezka badu bere zentzua. Izan ere, adinekoen eskubideak arriskuan daude, zeren agure gaixotuak eta are gehiago zaharminduak garestiak gertatzen baitaizkio gizarteari. Egia da, medikuntzak, nahiz eta laguntza behar duten adinekoen kopurua gehituz joan, arrakasta duela erotasuna tratatzen, baina gaixotasun hau pairatzen dutenen kostu, hau da, "zertarako arta izan eroez", "zertarako zaindu?" galdera hauek funtsean planteiatzen dituen mentalitateaz egina. Bidezkoagoa iruditzen zaigun kontrakoa planteia daiteke alegia: Zergatik ez arta izan eroez? Garbi dago, honen gainean lehen mailako aukera ideologikoa dagoela, bai gizarte mailan, bai gizabana koarengan.

Aukera egiterakoan gizakiaren eskubideak betetzen diren hartu behar da kontutan gure ustez, adinari begiratu gabe. Orain bada, eguneroko iharduerari dagokiola adinekoak, elikatuak izan behar duten gizaki pasibotzat tratatuak gertatzen dira, ezertarako balio ez dutelarik.

Egun, erotasuna adinekoen patologien mamia dugu. Arrazonatzeko ahalmena falta zaienez gero, giza-karikaturen itxura dute. Hau denok onartzen dugu, bainan nekez edo nekezago onar dezakegu, agian geure adinekoekiko jokabideaz eroak fabrikatzen ditugula. Hau onarturik, aipatutako arazoa, eroen zainketarena hain zuzen, desagertu egiten da, eroak fabrikatzen uzteko prest gauden bilakatzen delarik. Izan ere, arazoa prebentzio-kontu bihurtzen zaigu.

Ideia hau, utopikoa bada ere, hasiera batetan baino gertagarriagoa suertatzen da, azalduko ditugun aldeko argudioak aztertu eta sakondu ondoren.

- Pertsona bat erotzat hartuz gero, berarekiko komunikazioa etenik gertatzen da, arrazonatzeko ezgaia delakoan.
- Bada erotasuna, ohitura den bezala, ezin sendatuzko eta kronikoa den gaixotasunatzat hartu eta tratatzen badugu berehala eta zuzen-zuzenean halako bihurtzen dugu eta sendagaitza den heinean, ez dago inolako arta izan beharrik.

Ez dagoela erotasunik esatea den gehiegikerian erori gabe, esan dezakegu bera definitzerakoan gure egitura teoriko eta hastapen ideologikoen eraginpean mugitzen garela.

BESTE EROTZEKO ALEGINAK

Hain zalantzazkoa den entitate nosologikoaren isolamenduan H. SEARLEsek "bestea erotzeko aleginak" izendatu zuenaren ondorioa ikus dezakegu. Izan ere, arrazoi etikoak direla medio ezinezkoa zaigunean bestea hil, bera eroarazten saiatzen gara. Hor daude, gure baieztapenaren froga hospitale sikiatrikoetarako disidenteen bidalketak. Norbait molestagarria bazaigu, inolako harremanik ez edukitzen saiatzen gara, bai espazialki eta bai gure pentsamenduetatik baztertuz; hau da lagun urkoa ez badugu, alienatu bihurtzen da. HITLER, POT POL eta abarrek egindako hilketa arbuigarri guztiak horrelako jokabideen ondorio ditugu.

Maiz, suntsitze-prozesu hau, arrangurak geldiarazia izaten da, bakoitzaren bihotz barnean basakeria eta zibilizazioaren arteko muga zein den badakigularik.

Honako ideiaz ohartzea ere garrantzizkoa da gure gaiari argibide eman nahian: Gaixotasun-nozioak egoeraren bihurketa probetxugarria dakarkigu, bada gai gara gaixotasun oaten aurrean laguntzeko beharrezko den neutraltasuna lortzeko, eta gaixotuek sortarazten duten aurkako erreakzioa sendatzearen alde jartzeko; erotasunari dagokiolarik ez da hori gertatzen. Gaixotasun honek eskaturiko zainketa patogeno bihur daiteke zeren pultsio eraso-tzaileak arbuiautak edo ukatuak gertatzen bait dira.

Eroek zainduak izateko eskubidea duten arrazoinamenduarekin batera kontrakoa dator-kigu burura, zaintzearen zergatiarena hain zuzen ere. Sentimendu prestuenak doilorreenekin nahastekatzen dira eta iskanbila honen ondorioz, zeina zenbat eta ez onartuagoa izan orduan eta patogenoago bihurtzen den, erotasuna gaixotasun senda ezinatzat hartzen da.

Gure asmoa ez da, gizartearen aurkako rekisitoria antisikiatrikoa egitea, bai ordea erotasun-nozioa zaharkitua dagoela frogatzea.

Artikulu honen laburpen gisa honakoa esan dezakegu:

1. Ez dago adinekoaren eskubideetaz hitzegiterik, baizik eta gizakiaren etaz soil-soilik.
2. Kontua ez datza hainbat dignitatean hiltzean nola dignoki bizi, ahal bezainbat hil arteraino.
3. Ankerkeria terapeutikoari uko egin bai, bainan beti bizitzaren azken urteak ahalik eta modu onenean bizi ditezen saiatuz.

Isabel Arrigain